

volgen. Daarin is het hier en daar bepaald knap, ook misschien niet ongevoelig. Maar het onderwerp is precair. Natuurlijk, elk onderwerp is goed, alles hangt ten slotte van den auteur af. Maar deze late, krampachtige, min of meer weerstrevende, doch veeleer onbeheerschte liefde van een niet jong en maagdelijk wezen moet door een meesterlijke pen tot een zielsdrama worden gemaakt, wil het ons nog boeien.

Doch dat zielige en lachwekkende, dat nog juist niet zielig of lachwekkend genoeg is, deze blinde, primitieve aandrift, niet gesteund door een levensinzicht of door een zaligen waanzin verhevigd, deze trieste genegenheid heeft te veel een muffen en ziekelijken geur rond zich dat het „an-und für sich” kan innemen. Daartoe behoort — zooals ik vaag aanduidde — een zeer groote menschenliefde (meer dan deze litteraire deernis) en een grootscher gezichtsveld (ruimer dan deze „breede opvatting”).

De mentaliteit van dezen schrijver schijnt mij toe iets halfslachtigs te hebben, men wantrouwt soms zijn verhevenheid. Het is of er zoo dadelijk een explosie zal plaats hebben, en men den waren Jaarsma zal ontdekken, een van nature driftig en niet verfijnd wezen.

Behalve dit is er nog iets vreemds. De schrijver betitelt zijn heldin steeds met „Juffrouw Dorothea”. Dat zou in bepaalde omstandigheden een weemoedig en uitzonderlijk beeld kunnen verschèrpen, doordat de betiteling op afstand nemen geleek. Maar de schrijver bereikt dat niet geheel. Eerder wekt deze wijze van ten tooneele voeren iets kunstmatigs, iets kils, iets lachwekkends. Er mankeert dus iets, de schrijver handhaaft zijn stemming niet, hij kan wellicht niet op dezelfde hoogte blijven, toch is deze inzinking niet gemakkelijk ergens aan te wijzen. Eer geloof ik, dat het de geestes-gesteldheid van den schrijver is die zich soms op ondefinieerbare wijze in een niet geheel edele sfeer openbaart.

Stellig was het zijn voornemen, deze vage schimmige figuur — eene juffrouw Dorothea — te doen leven in een krampachtigen hartstocht, een passie te grootsch en te aardsch voor haar kleine persoonlijkheid, in een neiging te verwilderd, te romantisch voor haar stijve verschijning; al deze bedoelingen zijn voelbaar in het werk, maar er heeft den schrijver iets ontbroken, een innerlijk rythme, een bewogen geest.

Zeer zeker is het verloop der geschiedenis, zijn de zich opvolgende gevoelens en stemmingen uitmuntend begrepen (niet uitmuntend weergegeven). Men ziet dat de heer Jaarsma een zeer helder oog heeft voor het proces. Het is zakelijk — als groei en gevoel, als opleven, bloei, verval zeer goed genoteerd. De schrijver echter kan het niet bezielde tot uiting brengen. Het hokt, het breekt, de zinnen zijn zonder bloei, soms zijn ze bepaald hinderlijk leelijk. Zie b.v.: „Het licht bleef in haar lichten”. „De vleugelslag van het geschieden werd niet gehoord”, of wel: „Ze voelde of ze verloren was”, of deze volzin: „Met waarschijnlijkheid, met groote